

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562)

พฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนในกลุ่มนักศึกษาสาวประเภทสอง ในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน

The use of hormone therapy among trans-woman students in government and private university

รณภูมิ สามัคคีคารมย์* สิริรัฐ รัฐเลิศกานต์** กนกวรรณ ลินชัย**

คณาธิป จุลวรัตน์** ณัฐพล แสงนาค** เจษฎา แท้สมบัติ***

Sirirat Ratlerdkarn, Ronnapoom Samakkeekarom, Kanokwan Sinchai,

Kanatip Jullawat, Nattapol Sangnak, and Jetsada Taesombat

Received : 25 JAN 2019 / Revised : 29 MAR 2019 / Accepted : 2 MAY 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการใช้ สาเหตุของการใช้ยาฮอร์โมน และการรับรู้ผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงทางด้านบวกและด้านลบของนักศึกษาสาวประเภทสองระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึง 7 ในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณแบบภาคตัดขวางเพื่ออธิบายพฤติกรรมและสาเหตุการใช้ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมจำนวน 120 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาการรับรู้ความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทางด้านบวกและด้านลบ จำนวน 16 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยใช้โปรแกรม SPSS และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า การใช้ยาฮอร์โมนมีรูปแบบการรับประทานมากที่สุด รองลงมาคือการฉีด และวิธีการฝังตามลำดับ ในการใช้มีการเลือกศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่ขายยาฮอร์โมนและแหล่งซื้อยาฮอร์โมน โดยจะเลือกซื้อและไว้วางใจในข้อมูลที่มาจากกลุ่มสาวประเภทสองด้วยกันเองมากที่สุด ร้านขายยาเป็นสถานที่ที่นิยมในการได้มาซึ่งยาฮอร์โมน ส่วนสาเหตุในการเลือกใช้ยาฮอร์โมนเพราะต้องการมีลักษณะภายนอกเหมือนเพศหญิง ผิวพรรณที่ดีขึ้น มีหน้าอก มีรูขุมขนที่กระชับ และเป็นการเตรียมความพร้อมในการผ่าตัดแปลงในอนาคต ซึ่งประเด็นเหล่านี้ไม่มีความแตกต่างกันในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน ด้านพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนมีความแตกต่างกันในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน สำหรับการรับรู้ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจทั้งในด้านบวกและด้านลบ ผลกระทบพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน แต่พบการรับรู้ที่แตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้านจิตใจ และเศรษฐกิจสถานะ

*อาจารย์ประจำ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และประธานมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน

**หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

***ผู้อำนวยการมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน

*Instructor at the Faculty of Public Health, Thammasat University, and the chairman of The Foundation of Thai Transgender Alliance for Human Rights (TGA)

**Bachelor of Science Program (Public Health), Faculty of Public Health, Thammasat University

***Executive Director of The Foundation of Thai Transgender Alliance for Human Rights (TGA)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยพบว่าร้านขายยาควรมีการให้ความรู้เรื่องการใช้ยาฮอร์โมนที่รอบด้านทั้งประโยชน์และผลกระทบเชิงลบกับผ่านกลุ่มสาวประเภทสองให้มากขึ้น ในอนาคตควรพัฒนาระบบบริการสุขภาพให้ครอบคลุมพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนของสาวประเภทสอง

คำสำคัญ : ยาฮอร์โมน/ สาวประเภทสอง/ พฤติกรรมการใช้ยา

Abstract

This study aims at carrying out a study into the use of hormone therapy among trans-woman students, who study in bachelor degree (1st - 7th year students), in government and private universities in Prathum Thani province, and their perceptions towards the impacts of hormone therapy usage. The study is conducted on the basis of cross-sectional quantitative research method with aim to understand trans-woman student's behaviours in using hormone therapy and their motives in using that. Through this research methodology, the study uses questionnaires to conduct a survey with 120 people. Moreover, the study also applies a qualitative research method of in-depth interviews with 16 people in order to understand their positive and negative perceptions towards the impacts of hormone therapy usage. Data analysis for this research is based on the methodology of descriptive statistics using SPSS program, and content analysis.

According to the results from the study, it shows that the most common type of hormone therapy among trans-women students is by taking, followed by injecting and implanting, respectively. When analyzed in terms of their behaviours in buying hormones and the sources where hormones are being sold, the study reflects that trans-woman students are most likely to buy hormones from sellers, who are transgenders. Drug stores are the most popular place, where they go to buy hormones from. Their primary motivations for using hormone therapy is that they want to have their outer appearance to look more like women e.g. having more beautiful skin, bigger breast, more tightened pore size, and preparing their body for sex reassignment surgery in the future. In this regard, trans-woman students from government and private universities have similar perceptions. However, their behaviors in using hormone therapy are quite different. The study also shows that trans-woman students from government and private universities have the same positive and negative perceptions towards physical and mental impacts of hormone usage. But their opinions in the sense of mental impacts and economic status are observed to be different.

As for recommendations from this study, the researcher opines that it is important for drug stores to play a more significant role in providing comprehensive knowledge including benefits and impacts from using hormone medicines for trans women. Furthermore, there is necessary to take into account trans women's behaviours in using hormone therapy upon developing a comprehensive healthcare system for them.

Keywords : hormone medicine / trans women / behaviours in drug usage

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย
ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562)

บทนำ

คนข้ามเพศ (Transgender) หมายถึง กลุ่มคนที่ถูกจัดให้เป็นเพศหนึ่งเมื่อแรกเกิด โดยอาศัยการแยกเพศจากอวัยวะเพศตั้งแต่กำเนิดแต่ในภายหลังได้นิยามตนเองและมีความปรารถนาที่จะใช้ชีวิตอยู่ในอีกเพศสภาพหนึ่ง (ไพศาล ลิขิตปรีชากุล, 2550) ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มชายข้ามเพศ หมายถึง คนที่เป็นเพศหญิงโดยกำเนิด มีร่างกายเป็นหญิง กฎหมายจึงระบุให้เป็นเพศหญิง แต่เนื่องจากเขารับรู้ว่าตนเป็นชาย จึงมีความต้องการที่จะเปลี่ยนเพศเป็นผู้ชายเพื่อให้สอดคล้องกับจิตใจที่เป็นชาย (ยุวดี, 2557) และกลุ่มหญิงข้ามเพศ หมายถึงคนที่เกิดมาเป็นเพศชายโดยกำเนิด แต่มองว่าตนเป็นหญิงในภายหลังและมีความต้องการที่จะเปลี่ยนเพศเป็นผู้หญิงเพื่อให้สอดคล้องกับจิตใจที่เป็นหญิง (บุษกร สุริยสาร, 2558)

ปัจจุบันจำนวนประชากรข้ามเพศมีการเพิ่มมากขึ้นแต่เมื่อกล่าวถึงการยอมรับในกลุ่มคนข้ามเพศนั้นกลับพบว่าในบางประเทศยังคงมีเรื่องของการเหยียดเพศ ความไม่เท่าเทียมในสิทธิที่ควรได้รับหรือถูกจำกัดสิทธิในการแสดงออกของตนเอง เช่น ในประเทศรัสเซียออกกฎหมายห้ามเกย์ ‘เปิดตัว’ ในที่สาธารณะ ป้องกันความเข้าใจผิดที่ว่าคู่รักร่วมเพศเป็นสิ่งปกติเช่นเดียวกับคู่รักชายหญิงทั่วไป คนที่ถูกจับในข้อหาเผยแพร่ความเป็นเกย์จะถูกจับกุมและปรับเงิน ในกลุ่มประเทศอิสลาม ตะวันออกกลาง พฤติกรรมการร่วมเพศ เป็นสิ่งที่ถูกบัญญัติขึ้นเป็นกฎหมาย หากจับได้ต้องโดนทำโทษโดยการโบยจำคุกหรือถึงขั้นประหารชีวิต ที่ร้ายแรงที่สุด คือ ประเทศอิรัก มีการตั้งหน่วยล่าสังหารไล่ล่ากลุ่มเกย์จนพวกเขาต้องลี้ภัย แม้แต่ประเทศในกลุ่มอาเซียนอย่างประเทศอินโดนีเซีย แม้ยังไม่มีกฎหมายต่อต้านเกย์ระดับชาติ แต่ในบางเมืองบางจังหวัดก็นำกฎหมายชาเรียหรือกฎหมายทางศาสนามาบังคับใช้ หากใครแสดงออกถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบน ก็จะถูกตราหน้า เหยียดหยาม ดูแคลน อาจถึงขั้นตัดศีรษะเผาทั้งน้ำซีเถ้าโยนลงทะเล (บุญชัย ธนะไพรินทร์, 2560)

ในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังปรากฏภาพให้เห็นว่าหญิงข้ามเพศจัดเป็นกลุ่มคนชายขอบทางสังคมอย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นกำหนัดความหมาย การตอกย้ำความรู้เรื่องระบบเพศผ่านสถาบันต่างๆ ทางสังคม การถูกแบ่งแยกหรือจัดกลุ่มให้คนข้ามเพศผ่านการปฏิบัติทางภาษาทั้งที่กระทำอย่างเป็นทางการ เช่น คำจำกัดความจากสื่อเช่น เพศที่สาม เบี่ยงเบนทางเพศ รักร่วมเพศ และไม่เป็นทางการ เช่น คำเรียกจากกลุ่มเพื่อน ตูด กะเทย สายเหลือง รวมทั้งถูกปฏิบัติให้เป็นสีสนของสังคมโดยถูกตีตราว่าเป็นตลกน่าขบขันตามสื่อต่าง ๆ อย่างไรก็ตามสาเหตุทั้งหมดนั้นล้วนแต่เป็นการบังคับให้หญิงข้ามเพศต้องรู้สึกว่ามันเป็นส่วนด้อยของสังคมและไม่สามารถที่จะรับสิทธิที่เท่าเทียมได้ ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน สังคมจะพยายามสร้างภาพให้ดูเหมือนว่าหญิงข้ามเพศนั้นมีสิทธิและความเสมอภาคไม่ต่างจากคนทั่วไป แต่ภายใต้มายาคติทางสังคมดังกล่าวนี้สังคมยังคงสร้างภาพลักษณ์ให้คนข้ามเพศมีความหมายและคุณค่าในเชิงลบตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้หลายครั้งที่คนข้ามเพศพยายามแสดงออกซึ่งตัวตนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม หญิงข้ามเพศหลายคนพยายามสร้างจุดเด่น แต่ทั้งนี้การยอมรับได้ของสังคมไทยก็ตั้งอยู่บนความจำกัดของระดับการยอมรับได้ตามศักยภาพความสามารถ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของคนข้ามเพศที่แตกต่างกัน

โดยปัจจุบันความงามถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการต่อรองเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม ยิ่งสวย ยิ่งเหมือนผู้หญิงมากขึ้นเท่าไร พวกเขาก็จะได้รับพื้นที่ในสังคมมากขึ้นเท่านั้น (นฤตม์ ศุภวรรธนะกุล, 2561) ซึ่งไม่ใช่แค่เพียงการแต่งกายและการปรากฏตัวเสมือนว่าเป็นผู้หญิง แต่บุคคลเหล่านี้ยังมีเป้าหมายของการกลายเป็นผู้หญิงด้วยวิธีการทางการแพทย์ คือ การใช้ฮอร์โมนเพศหญิงช่วยในการรักษา (นันทชา สำโรง, 2552)

สำหรับยาฮอร์โมนที่กลุ่มหญิงข้ามเพศเลือกใช้ในประเทศไทยยากกลุ่มนี้สามารถหาซื้อได้ง่ายตามร้านขายยา ร้านค้าทั่วไป รวมถึงร้านค้าออนไลน์ แต่นโยบายทางด้านสาธารณสุขในประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในเรื่องของความละเอียดอ่อนทางเพศสภาพทำให้การบริการทางการแพทย์และคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยากกลุ่มนี้ในหญิงข้ามเพศยังไม่เพียงพอ จากผลงานวิจัยของเครือข่ายเพื่อนกะเทยไทยเพื่อสิทธิมนุษยชนและองค์กรคนข้ามเพศแห่งสหภาพยุโรปที่ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านสุขภาพของคนข้ามเพศในประเทศไทยพบว่าร้อยละ 48 ของคนข้ามเพศที่ให้ข้อมูลไม่เคยได้รับคำปรึกษาจากบุคลากรทางการแพทย์เกี่ยวกับการข้ามเพศ และร้อยละ 47 รายงานว่ามีประสบการณ์เชิงลบกับผู้ใช้บริการสุขภาพ (ภาสินี พลับบุรี, 2558) ทำให้หญิงข้ามเพศนิยมหาข้อมูลการใช้จากอินเทอร์เน็ต หรือสื่อในคำบอกกล่าวของหญิงข้ามเพศด้วยกันเองที่มีประสบการณ์จากการลองผิดลองถูกมาก่อน (John Wiley.Health Policy Project, Asia Pacific Transgender Network, United Nations Development Programme, 2015) ทำให้หญิงข้ามเพศไม่สามารถรับรู้ถึงรายละเอียดในการใช้ยาอย่างเหมาะสมทั้งปริมาณการใช้ ประเภทของยา และผลข้างเคียง เมื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้ยาฮอร์โมน พบว่า ภาณุภาค พิงพาพงศ์ หัวหน้าแผนกป้องกันศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทยกล่าวว่า “ในเรื่องของฮอร์โมนซึ่งมีการใช้กันเอง มักจะเป็นฮอร์โมนที่ทางคลินิกไม่รู้ว่าเป็นฮอร์โมนยี่ห้ออะไร ชนิดไหน ขนาดเป็นอย่างไร ซึ่งการใช้ฮอร์โมนที่ผิดประเภทหรือขนาดสูงเกินไปสามารถเกิดผลเสียต่อร่างกายในระยะยาว เช่น เกิดไขมันในเลือดสูง เกิดเบาหวาน เกิดความดันโลหิตสูง ซึ่งอาจนำไปสู่การเกิดโรคหลอดเลือดหัวใจ อัมพฤกษ์อัมพาต หลอดเลือดหัวใจตีบตัน เป็นต้น” (ภาสินี พลับบุรี, 2558) นอกจากนี้อาจก่อให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์ร่วมด้วย เช่น คลื่นไส้ อาเจียน คัดตึงเต้านม วิงเวียนศีรษะ เป็นต้น (ธนวัฒน์ จิตตวัฒนาและนายสืบสกุล ปลอดภัย, 2549) หากใช้ในระยะยาวฮอร์โมนเอสโตรเจนอาจก่อให้เกิดภาวะหลอดเลือดอุดตัน ปอดอุดตัน โรคหลอดเลือดในสมอง ลดความต้องการทางเพศ อวัยวะเพศชายไม่แข็งตัว และส่งผลต่อการหลั่งอสุจิ โดยหญิงข้ามเพศกลุ่มนี้ไม่ได้รับการตรวจเลือดหรือการตรวจสุขภาพเพื่อวัดฮอร์โมนในร่างกายและไม่ได้รับคำแนะนำทางการแพทย์ หรือการเฝ้าระวังผลข้างเคียงเพื่อปรับขนาดการใช้ยา และหากเป็นการรับฮอร์โมนแบบฉีดยา การฉีดยาโดยไม่มีทักษะและไม่ถูกสุขลักษณะ อาจก่อให้เกิดผลเป็น การอักเสบ หรือแม้แต่การติดเชื้อของโรคติดต่อต่าง ๆ (John Wiley.Health Policy Project, Asia Pacific Transgender Network, United Nations Development Programme, 2015)

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562)

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนว่า การข้ามเพศจากเพศที่ถูกกำหนดเมื่อแรกเกิด ไปสู่เพศสภาพที่คนต้องการยังคงต้องอาศัยยาฮอร์โมนเพื่อปรับเปลี่ยนร่างกาย ซึ่งปัจจุบันมีองค์ความรู้และผู้เชี่ยวชาญในประเด็นดังกล่าวยังคงมีจำกัดอยู่ แม้จะมีข้อเสนอแนะและข้อกังวลจากองค์กรด้านสุขภาพจำนวนมาก ในประเด็นการใช้ ยาฮอร์โมน ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งทำความเข้าใจพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนของกลุ่มนักศึกษาสาวประเภทสอง โดยผู้ศึกษาใช้คำว่าสาวประเภทสองแทนคนข้ามเพศจากชายเป็นหญิงเนื่องจากเป็นคำที่คนส่วนใหญ่เลือกใช้เมื่อกล่าวถึงหญิงข้ามเพศ เพื่อโดยใช้วิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลในระดับกว้างและบ่งบอกถึงขนาดของพฤติกรรมนั้นๆ อาทิ ช่องทางการซื้อ ความถี่ในการใช้ยาฮอร์โมน แหล่งข้อมูลที่ทำการศึกษาค้นคว้าก่อนการตัดสินใจเลือกใช้ เป็นต้น ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในระดับลึกในส่วนของการรับรู้การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบเมื่อใช้ยาฮอร์โมน

และแม้ในปัจจุบันประเทศไทยจะมีแนวโน้มและทิศทางที่จะเปิดกว้างในเรื่องของความหลากหลายทางเพศ แต่ในระดับระบบบริการสุขภาพที่ละเอียดอ่อนและบริการที่แตกต่างตามความต้องการของผู้ใช้บริการในมิติเพศสภาพสำหรับสาวประเภทสองยังไม่มีข้อมูลมากเพียงพอเกี่ยวกับการใช้ยาฮอร์โมน ทางคณะผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาในกลุ่มสาวประเภทสองในนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและเอกชนโดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นสถานที่ที่มีการเปิดกว้างเรื่องสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของความหลากหลายทางเพศ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนในสาวประเภทสองเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มสาวประเภทสองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาฮอร์โมน และพัฒนาระบบบริการด้านสุขภาพของกลุ่มสาวประเภทสองในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนของกลุ่มนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน
2. ศึกษาสาเหตุที่เลือกใช้ยาฮอร์โมนของกลุ่มนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน
3. ศึกษาการรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางด้านบวกและด้านลบ และผลกระทบของกลุ่มนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสานด้วยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้และสาเหตุการใช้ยาฮอร์โมนของกลุ่มนักศึกษาสาวประเภทสองโดยใช้วิธีการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) โดยการใช้แบบสอบถาม

เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ข้อมูลพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนและสาเหตุการใช้ยาฮอร์โมน โดยผู้ให้ข้อมูลคือนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน พื้นที่จังหวัดปทุมธานี ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 7 ที่กำลังใช้ยาฮอร์โมน ณ วันที่ศึกษา จำนวน 120 คน แยกเป็นมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ 60 คน มหาวิทยาลัยเอกชน 60 คน เนื่องจากกลุ่มสาวประเภทสองเป็นกลุ่มที่เข้าถึงยาก และการศึกษาครั้งนี้เฉพาะในกลุ่มสาวประเภทสองที่กำลังใช้ยาฮอร์โมน ณ วันที่ศึกษา ผนวกกับระบบการเก็บข้อมูลของสถานศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังไม่ได้มีข้อมูลจำแนกเพศสภาพ มีเพียงเพศที่ถูกกำหนดเมื่อแรกเกิดเท่านั้น การดำเนินชีวิตเป็นหญิงข้ามเพศจึงคงอยู่ในรูปแบบของพฤติกรรม และการแสดงออกเท่านั้น การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบไม่คำนึงถึงความเป็น โดยใช้เทคนิคสโนว์บอล คือ อาศัยการแนะนำจากนักศึกษาสาวประเภทสองด้วยกันเองเพื่อไปสู่ผู้ให้ข้อมูลคนต่อไปทั้งหมด ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลจะใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วเป็นเครื่องมือ โดยมีกระบวนการคือ ผู้ศึกษาทำการติดต่อประสานงานกับตัวแทนนักศึกษาสาวประเภทสองแต่ละคณะในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่แต่ละคณะ เพื่อความกระจายของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยจะนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของค่าสัดส่วน ร้อยละ ของพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมน สาเหตุของการใช้ยาฮอร์โมน และใช้สถิติไคร้สแควร์ (Chi-Square test) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมน กับ เหตุผลการใช้ระหว่างนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน

ในขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการรับรู้ความเปลี่ยนแปลงและผล กระทบทางด้านบวกและด้านลบการใช้ยาฮอร์โมน ซึ่งดำเนินการควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงปริมาณข้างต้น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก นักศึกษาที่นิยามตนเองว่าเป็นสาวประเภทสอง และมีการใช้ยาฮอร์โมนในช่วงที่มีการเก็บข้อมูล จำนวน 16 คน แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ 8 คน มหาวิทยาลัยเอกชน 8 คน มีแนวการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล มีการขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลทุกครั้งที่มีการเก็บข้อมูล และขออนุญาตบันทึกเทปในขณะที่มีการสนทนาจากนั้น ผู้ศึกษาที่เป็นคนสัมภาษณ์จะทำเดินการถอดบทสัมภาษณ์ และนำมารวบรวมเพื่อลดระดับข้อมูลตามหัวข้อและประเด็นที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา จากนั้นทำการการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการทำตารางจำแนกประเด็นหลักและประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์ และเขียนรายงานผลการศึกษาควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงปริมาณ

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย
ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562)

ผลการวิจัย

1) ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสาวประเภทสอง ใช้ยาฮอร์โมนในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสาวประเภทสองผู้ที่ใช้ยาฮอร์โมนในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน ได้แก่ อายุ ชั้นปี สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน

โดยผู้ตอบแบบสอบถามนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.37 ปี โดยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.70 รองลงมาคือปีที่ 2,3 และ 4 ตามลำดับ คิดเป็น 28.30, 26.70 และ 8.30 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานะภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 95 และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55 ของนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยกำกับรัฐทั้งหมด

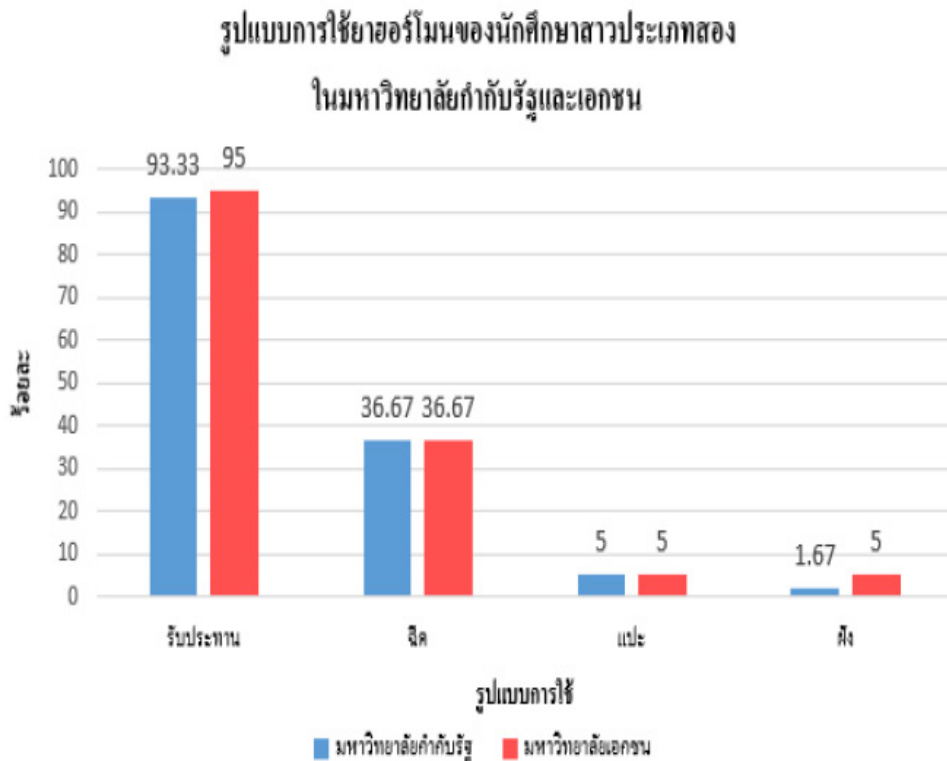
สำหรับนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยเอกชนที่ตอบแบบสอบถาม มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.88 ปี โดยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.70 รองลงมาคือปีที่ 3,4 และ 2 คิดเป็นร้อยละ 28.30, 13.30 และ 16.70 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานะภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 76.70 และมีรายได้ต่อเดือนประมาณ 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.30 ของนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยเอกชนทั้งหมด

2) พฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนของนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน

1. รูปแบบการใช้ยาฮอร์โมน

นักศึกษาสาวประเภทสองผู้ที่ใช้ยาฮอร์โมนในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชนมีรูปแบบการใช้ยาฮอร์โมน โดยพบทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ การรับประทาน การฉีด การฝัง และการแปะ จากการสำรวจในแต่ละรูปแบบไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนมากทั้งนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชนใช้ยาฮอร์โมนในรูปแบบการรับประทาน คิดเป็นร้อยละ 93.33 และ 95 ตามลำดับ โดยในหนึ่งรายอาจมีการใช้มากกว่า 1 รูปแบบ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการใช้จ่ายฮอร์โมนของนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน

1.1 การใช้ยาฮอร์โมนในรูปแบบการรับประทาน

รูปแบบนี้พบมากที่สุดทั้งที่นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน ได้แก่ ชื่อทางการค้าแอนโดรควีร์คิดเป็นร้อยละ 70 ในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ และร้อยละ 61.40 ในมหาวิทยาลัยเอกชนตามลำดับ รองลงมาคือชื่อทางการค้าโปรกิโนว่าคิดเป็นร้อยละ 48.30 ในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและ ร้อยละ 54.38 ในมหาวิทยาลัยเอกชนตามลำดับ และอันดับสามคือ ยาคุมกำเนิดชนิด 21 เม็ดคิดเป็นร้อยละ 31.70 ในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและร้อยละ 33.33 ในมหาวิทยาลัยเอกชนตามลำดับ

1.2 การใช้ยาฮอร์โมนในรูปแบบการฉีด

นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐมีการใช้ยาฮอร์โมนโดยวิธีการฉีดยาฮอร์โมนคือ ชื่อทางการค้าโปรลูตอนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 21.70 โดยมีขนาดปริมาณการฉีดสูงที่สุดคือ 2 หลอด (หลอดละ 1 มิลลิลิตร) ต่อเดือน รองลงมาคือชื่อทางการค้าโปรกินอนร้อยละ 20 และอันดับที่สามคือ ชื่อทางการค้าเอสตราคิดเป็นร้อยละ 18.30 ตามลำดับ ต่างจากนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยเอกชนมีการฉีดยา

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย
ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562)

ฮอร์โมนซื้อทางการค้าโปรกีนอนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35 โดยมีขนาดปริมาณการฉีดสูงที่สุดคือ 4 หลอด ต่อเดือน รองลงมาคือ ซื้อทางการค้าโปรลูตอนคิดเป็นร้อยละ 31.70 และอันดับที่สามคือ ซื้อทางการค้าเอสตราคิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

1.3 การใช้ยาฮอร์โมนในรูปแบบการฝังใต้ผิวหนัง

รูปแบบการฝังยาฮอร์โมนใต้ผิวหนังที่นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐมีการใช้มากที่สุดคือชนิดแบบ 1 แท่ง คิดเป็นร้อยละ 1.70 ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีการใช้ชนิดแบบ 1 แท่ง คิดเป็นร้อยละ 5 และพบการใช้ยาฮอร์โมนชนิดแบบ 2 แท่ง ในนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยเอกชน คิดเป็นร้อยละ 1.70

2. ประเภทยาฮอร์โมน

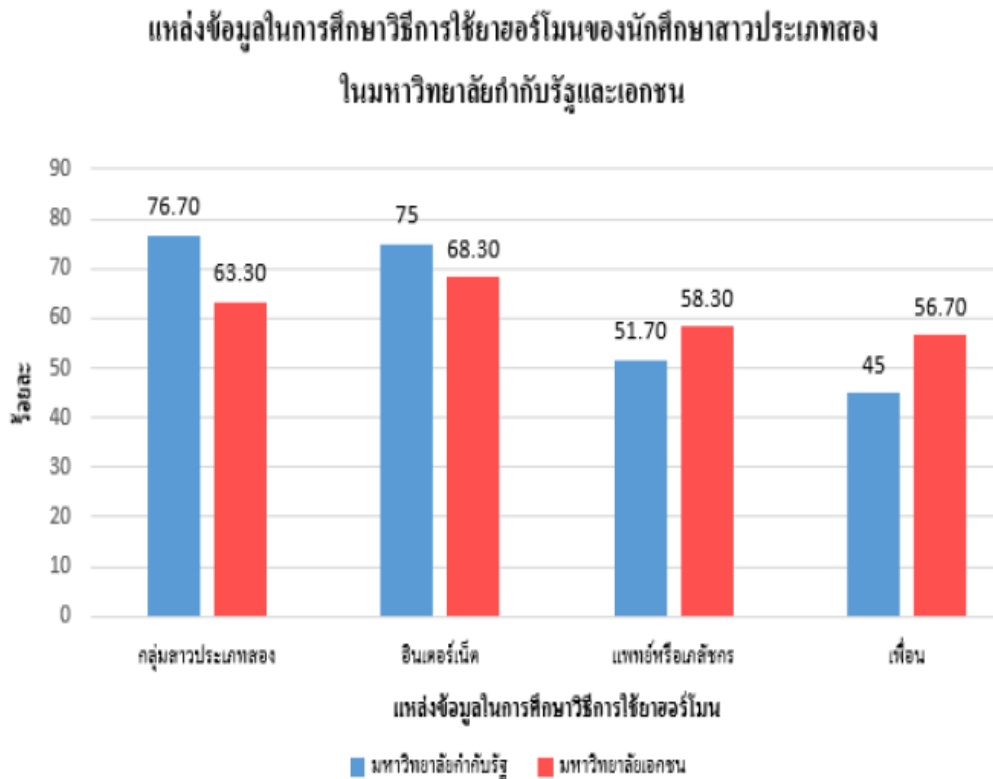
ประเภทยาฮอร์โมน ได้แก่ ยาคุมกำเนิด ยาเสริมฮอร์โมนเพศหญิง และยาลดระดับฮอร์โมนเพศชาย จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐนิยมใช้ยาฮอร์โมนประเภทยาเสริมฮอร์โมนเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85 อันดับที่สองคือยาคุมกำเนิด คิดเป็นร้อยละ 76.70 และอันดับที่สามคือยาลดระดับฮอร์โมนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60 ตามลำดับ ซึ่งต่างจากนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยเอกชนนิยมใช้ยาฮอร์โมนประเภทยาเสริมฮอร์โมนเพศหญิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 85 อันดับที่สองคือยาลดระดับฮอร์โมนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.0 และอันดับที่สามคือยาคุมกำเนิด คิดเป็นร้อยละ 58.30 ตามลำดับ

3. ระยะเวลาที่ใช้ยาฮอร์โมน

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าระยะเวลาที่ใช้ยาฮอร์โมนมีความแตกต่างกัน โดยนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ ส่วนมากใช้ยาฮอร์โมนมาเป็นระยะเวลา 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 ในส่วนของนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนมากใช้ยาฮอร์โมนมาเป็นระยะเวลามากกว่า 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.30

4. แหล่งข้อมูลในการศึกษาวิธีการใช้ยาฮอร์โมน

นักศึกษาสาวประเภทสองทั้งมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชนส่วนใหญ่ศึกษาข้อมูลวิธีการใช้ยาฮอร์โมนจากสื่ออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 76.70 และ 63.30 ตามลำดับ รองลงมาคือจากกลุ่มสาวประเภทสองด้วยกันเอง คิดเป็นร้อยละ 75 และ 68.30 ตามลำดับ และอันดับที่สามคือศึกษาข้อมูลจากแพทย์หรือเภสัชกร คิดเป็นร้อยละ 51.70 และ 58.30 ตามลำดับ และศึกษาจากเพื่อนที่ไม่ใช่สาวประเภทสอง คิดเป็นร้อยละ 45 และ 56.70 ตามลำดับ ดังแสดงในรูปภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แหล่งข้อมูลในการศึกษาการใช้ยาฮอร์โมน

5. แหล่งที่ได้มาซึ่งยาฮอร์โมน

นักศึกษาสาวประเภทสองทั้งหมดได้ยาฮอร์โมนมาจากการซื้อทั้งสิ้น และพบว่าแหล่งซื้อยาฮอร์โมนของนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชนมีแหล่งในการซื้อยาฮอร์โมนที่เหมือนกัน แต่ความนิยมต่างกันกล่าวคือ นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยเอกชนเลือกซื้อยาฮอร์โมนจากร้านขายยามากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 85 ในขณะที่นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ ซื้อยาฮอร์โมนจากร้านขายยามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.50 ถัดมาคือ อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 60 ของนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ และร้อยละ 63.30 ของนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยเอกชน ตามลำดับ

6. ค่าใช้จ่ายในการใช้ยาฮอร์โมน

ค่าใช้จ่ายในการใช้ยาฮอร์โมนต่อเดือนของนักศึกษานักศึกษาสาวประเภทสองทั้งในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยาฮอร์โมนต่อเดือนน้อยกว่า 1,000

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย
ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562)

บาท คิดเป็นร้อยละ 60 และ 51.70 ตามลำดับ และพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับยาฮอร์โมนสูงที่สุดมากกว่า 3,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 1.70 ของนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ และร้อยละ 3.30 ของนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยเอกชน

7. พฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมน

ในด้านพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนระหว่างการใช้และหลังการใช้พบว่า นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติแตกต่างกัน ในด้านการใช้ยาฮอร์โมนโดยปรึกษาจากแพทย์หรือเภสัชกร และมีการใช้ยาฮอร์โมนร่วมกับยารักษาโรค โดยทั้ง 2 ด้าน พบว่านักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยเอกชนมีร้อยละการปฏิบัติมากกว่ามหาวิทยาลัยกำกับรัฐ ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนของนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน

พฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมน	ร้อยละการปฏิบัติ		p - value
	มหาวิทยาลัยกำกับรัฐ	มหาวิทยาลัยเอกชน	
พฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนที่แตกต่างกัน			
สอบถามข้อมูลการใช้ยาฮอร์โมนจากแพทย์หรือเภสัชกร	71.70	88.30	0.039
ใช้ยาฮอร์โมนร่วมกับยารักษาโรค	18.30	40.00	0.010
พฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนที่ไม่แตกต่างกัน			
ใช้ยาฮอร์โมนตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่	83.30	86.70	0.799
ใช้ยากุมกำเนิดตามคำแนะนำของครอบครัว	85.00	76.70	0.354
ใช้ยาฮอร์โมนอย่างต่อเนื่อง	76.70	81.70	0.500
เพิ่มปริมาณการใช้ยาฮอร์โมนเมื่อเห็นผลที่ดีขึ้น	40.00	53.30	0.150
ใช้ยาฮอร์โมนร่วมกับการดื่มแอลกอฮอล์หรือการสูบบุหรี่	30.00	38.30	0.442
อ่านฉลากก่อนใช้ยาฮอร์โมน	65.00	75.00	0.282
เปลี่ยนยี่ห้อยาฮอร์โมน เมื่อรู้สึกแพ้	63.30	73.30	0.327
มีการเปลี่ยนยี่ห้อยาฮอร์โมน เมื่อพบยี่ห้อที่ดีกว่า	78.30	71.70	0.394
เลือกพบแพทย์เมื่อมีอาการผิดปกติจากการใช้ยา	63.30	80.00	0.067

- เหตุผลการเลือกใช้อายอร์โมนของนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ
และเอกชน

เหตุผลสำคัญส่วนใหญ่ที่นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐเลือกใช้อายอร์โมนคือต้องการมีลักษณะภายนอกอย่างเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 86.70 ในขณะที่นักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนมากเลือกใช้ด้วยเหตุผลต้องการมีผิวพรรณที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 75 นอกจากนี้พบว่าเหตุผลในการเลือกใช้อายอร์โมนในเหตุถูกชักชวนจากคนรอบข้างหรือโฆษณามีความแตกต่างกัน โดยร้อยละของนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีเหตุผลในการเลือกใช้อายอร์โมนจากการถูกชักชวนจากคนรอบข้างหรือโฆษณามากกว่านักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 13.33 และ 3.30 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เหตุผลการเลือกใช้อายอร์โมนของนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน

เหตุผลการเลือกใช้อียอร์โมน	นักศึกษาสาวประเภทสอง มหาวิทยาลัยกำกับรัฐ (ร้อยละ)	นักศึกษาสาวประเภท สองมหาวิทยาลัยเอกชน (ร้อยละ)	p - value
เหตุผลที่ไม่มีความแตกต่างกัน			
ต้องการมีลักษณะภายนอกอย่างเพศหญิง	86.70	73.30	0.068
ต้องการมีผิวพรรณที่ดีขึ้น	71.10	75.00	0.680
ต้องการมีหน้าอก	51.70	51.70	0.99
ต้องการมีรูขุมขนที่กระชับ	45.00	45.00	0.99
ได้รับแรงบันดาลใจจากบุคคลที่มีชื่อเสียง	11.70	13.33	0.783
เหตุผลที่มีความแตกต่างกัน			
ถูกชักชวนจากคนรอบข้างหรือโฆษณา	3.30	13.33	0.048

**- การรับรู้ความเปลี่ยนแปลงทางด้านบวกและด้านลบ และผลกระทบจากการใช้ยาฮอร์โมน
ของนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชน**

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การรับรู้ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจทั้งใน
ด้านบวกและด้านลบพบว่า นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชนไม่มีความ
แตกต่างกัน กล่าวคือ การรับรู้ผลกระทบจากการใช้ยาฮอร์โมนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย การใช้ชีวิต
ประจำวัน และสังคมไม่มีความแตกต่างกัน แต่กลับพบความแตกต่างกันใน 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบ
ด้านจิตใจ และเศรษฐกิจสถานะ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การรับรู้ความเปลี่ยนแปลงจากการใช้ยาฮอร์โมน

1.1 ด้านร่างกาย ทางด้านบวกพบว่า รูปลักษณ์ภายนอกมีความเป็นผู้หญิงมากขึ้น ลักษณะที่
สามารถสังเกตได้คือ ผิวกระจ่างใส รูขุมขนกระชับ หน้าอกมีขนาดใหญ่ขึ้น สรีระเหมือนผู้หญิง และ
ลักษณะทางเพศชายลดลง นอกจากนี้ในรายที่มีการใช้ยาต้านฮอร์โมนเพศชายพบว่าอวัยวะเพศไม่มี
การตอบสนองหรือไม่แข็งตัว ในทางกลับกันทางด้านลบพบว่า การใช้ยาฮอร์โมนทำให้ร่างกายอ่อนแอ
ลง อ่อนเพลียง่าย นอนหลับไม่สนิท ปวดศีรษะ และพูดจาไม่รู้เรื่อง ดังแสดงได้จากข้อมูล

“แบบแป๊ๆ สิวมันก็เริ่มหายไป แบบเยอะมาก เขาก็แบบชอบทักว่าผิวดี แล้วก็แบบนมขึ้นคะ
แบบมันก็แบบเป็นเพราะยาด้วยแหละ มันจะรู้สึกแบบว่านมตั้งเต้า มันจะเจ็บๆ”

ปี (นามสมมติ) สาวประเภทสอง มหาวิทยาลัยกำกับรัฐ

1.2 ด้านจิตใจ ด้านบวกพบว่าการใช้ยาฮอร์โมนทำให้นักศึกษาสาวประเภทสองทั้งมหาวิทยาลัย
รัฐและเอกชนมีความมั่นใจมากขึ้น เนื่องจากได้ทำตามความต้องการของตนเอง และยิ่งมีความมั่นใจ
มากขึ้นหากถูกทักถึงรูปลักษณ์ภายนอกที่เปลี่ยนไป ส่วนด้านลบพบว่าทำให้ไม่มีสมาธิ หงุดหงิดง่าย
กระวนกระวาย อารมณ์แปรปรวน และเหม่อลอย ในด้านจิตใจมักเป็นผู้ใกล้ชิดของสาวประเภทสอง
ที่สามารถรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงได้มากกว่า เนื่องจากการใช้ยาช่วงแรกสาวประเภทสองไม่รับรู้ว่
สภาพจิตใจเปลี่ยนแปลงไปจนกระทั่งคนรอบข้างหรือผู้ใกล้ชิดทักถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดัง
แสดงได้จากข้อมูล

“ใช้อารมณ์จะแบบถ้าสมมุติว่าคิดจะแบบหงุดหงิดก็คือหงุดหงิด คิดจะแบบมันขึ้นๆลงๆ ตลอด
เวลาหรือเรื่องบางเรื่องที่มีมันนิดเดียว มันก็ทำให้เราแบบหงุดหงิดมาก”

นก (นามสมมติ) สาวประเภทสอง มหาวิทยาลัยเอกชน

2. การรับรู้ผลกระทบจากการใช้ยาฮอร์โมน

2.1 ด้านร่างกาย จากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง ดังนั้นจึงไม่สามารถทำกิจกรรมหนักที่เคยทำตามปกติได้ เช่น การยกของหนัก ทำกิจกรรมกลางแจ้ง เป็นต้น ดังแสดงได้จากข้อมูล

“ก่อนหน้านี้เป็นนักกีฬาว่ายน้ำ เราก็จะรู้สึกว่าร่างกายเราแข็งแรงอยู่แล้ว แต่พอเริ่มใช้ฮอร์โมน เราก็จะรู้สึกแบบว่าเราเหนื่อยง่ายขึ้นแล้วก็แบบเวลาจะทำอะไรหนัก ๆ เราก็จะแบบทำไม่ค่อยไหว เช่น แบบต้องวิ่งเยอะ ๆ ยกของเยอะ ๆ เราก็จะเริ่มไม่ไหวเริ่มรู้สึกเหนื่อยง่ายกว่าเดิม”

สอง (นามสมมติ) สาวประเภทสอง มหาวิทยาลัยกำกับรัฐ

2.2 ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจที่ไม่มีสมาธิ เหม่อลอย ทำให้สาวประเภทสองทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ดังนั้นเมื่อถึงเวลาที่ต้องใช้สมาธิ เช่น การสอบ การทำงานสำคัญ จะต้องหยุดใช้ชั่วคราวหรือลดปริมาณยาฮอร์โมน เนื่องจากกลัวว่าจะไม่สามารถทำงานเต็มประสิทธิภาพได้ ดังแสดงในข้อมูล

“ช่วงที่หยุดใช้ก็คือมันเป็นช่วงที่แบบว่า ถ้าเป็นช่วงสอบอย่างนี้ เราก็ต้องแบบ หยุดใช้ไปก่อนแบบสักพักหนึ่ง เพื่อที่จะให้เราแบบไม่เหนื่อย เราไม่ได้หวังว่าเราจะแบบไม่สวยหรืออะไรนะ แต่เราหวังว่าเราจะไปแบบเหนื่อยหรือว่าไปน็อคในตอนสอบ”

แหวดดาว (นามสมมติ) สาวประเภทสอง มหาวิทยาลัยกำกับรัฐ

2.3 ด้านสังคม ถึงแม้รูปลักษณ์ภายนอกจะเปลี่ยนไปแต่ยังคงถูกรับการปฏิบัติแบบเพศชายจากคนในสังคมเช่นเดิม โดยเฉพาะที่ทำงาน สถานศึกษา รวมทั้งการเกณฑ์ทหาร ดังแสดงได้จากข้อมูล

“เขาปฏิบัติเราไม่เหมือนผู้หญิง เขาปฏิบัติกับเราเหมือนผู้ชายมากกว่า ทั้ง ๆ ที่หนูดูยังงี้ก็ไม่ใช่ผู้ชาย”

เอ็มม่า (นามสมมติ) สาวประเภทสอง มหาวิทยาลัยเอกชน

2.4 ด้านจิตใจ มีความแตกต่างกัน โดยนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐไม่พึงพอใจและไม่มีความสุขกับผลลัพธ์ที่ได้เนื่องจากผลที่ได้ไม่เท่ากับที่คาดหวังไว้ รวมทั้งรู้สึกไม่ปลอดภัยจากการใช้ยาฮอร์โมน แต่ด้วยความจำเป็นที่ต้องการตอบสนองความต้องการของตนเองจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้ยาฮอร์โมนได้ สำหรับนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยเอกชนกลับพบว่า พึงพอใจต่อผลลัพธ์เนื่องจากตอบสนองต่อความต้องการ ช่วยให้มั่นใจ และเปิดโอกาสในหลาย ๆ ด้าน เช่น การทำงาน ดังแสดงได้จากข้อมูล

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย
ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562)

“รู้สึกไม่พอใจเลยคะ รู้สึกไม่มีตัวไหนดีเลยในประเทศไทย แบบเหมือนมันไม่ปลอดภัยกับเราสักอย่าง มันมีผลข้างเคียงหมดเลย แล้วก็คิดเหมือนกันว่าทำไมมันไม่มียาผลิตออกมาเพื่อสาวประเภทสองจริง ๆ เพราะที่กินอยู่ตอนนี้มันเป็นยาเพื่อผู้หญิงหมดประจำเดือน รักษาต่อมลูกหมาก ที่บอกว่ากต ๆ นี่มันไม่ได้เอาไว้สำหรับคนนะ มันเอาไว้สำหรับรักษาต่อมลูกหมากของผู้ชายที่เป็นมะเร็งต่อมลูกหมาก ยาคุมอย่างนี้ก็คุมกำเนิด มันไม่มีตัวที่เหมาะสมกับเลือดของเพศทางเลือกเลย กินเข้าไปเป็นนุ่นเป็นนั้เป็นนั้ แทบจะไม่มีความสุขเลย”

หนึ่ง (นามสมมติ)สาวประเภทสอง มหาวิทยาลัยกำกับรัฐ

“ก็คิดว่ามันเป็นส่วนที่ดีนะคะ เพราะว่าก็มันได้ผลลัพธ์ที่ดี แล้วเรารู้ว่ามันทำให้เราได้โอกาสหลาย ๆ อย่าง ทำให้เราจากร่างกายผู้ชายหมวดขึ้นอย่างนี้ มันทำให้เรากลายเป็นผู้หญิง แล้วมันทำให้เปิดโอกาสมากขึ้น อย่างเช่นสมมุติว่า เราไปสมัครงานอย่างนี้คะ แล้วเราสวยเหมือนผู้หญิงกับเพื่อนเราก็คือไม่ได้เทคฮอร์โมนหรือว่าเทคฮอร์โมนต่ำ แล้วมีรูปร่างเหมือนผู้ชายอย่างนี้ แค่อายุแรกเลยคือเค้าจะมองเราก่อนเป็นคนแรก”

เกมส์ (นามสมมติ)สาวประเภทสอง มหาวิทยาลัยเอกชน

2.5 ด้านค่าใช้จ่าย มีความแตกต่างกัน โดยนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยกำกับรัฐเห็นว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยาฮอร์โมนสูง ทำให้ต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเพิ่มมากขึ้น ในด้านของนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยเอกชนเห็นว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยาฮอร์โมนสูง แต่เป็นสิ่งที่คุ้มค่าและยินดีที่จะจ่ายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง ดังแสดงได้จากข้อมูล

“ราคาของเราหมดเยอะเป็นพันเลยบางที ฟีโรเนนี่แพงมาก แล้วแบบมันหมดเยอะแล้วเรามันทำให้ไม่มีเงินเอาไปเก็บ คือความจริงนี้ถ้าไม่กินฮอร์โมนปานนี้ไปเที่ยวนอกโลกกันแล้วมั้งเนี่ย คือเงินมันหมดเป็นแสนเป็นหมื่น มันก็เหมือนกับเบียดเบียนการใช้ชีวิต ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมากขึ้น เราก็แบบต้องเตรียมเงินส่วนนี้ไว้เพื่อชื้อยาฮอร์โมนทุก ๆ เดือน”

สอง (นามสมมติ) สาวประเภทสอง มหาวิทยาลัยกำกับรัฐ

“ก็ค่อนข้างคุ้มนะ คือตอนที่แบบตอนที่มันก็มีช่วงหนึ่งเหมือนกันที่กินยา ราคาแพงนั้นนะ และก็รู้สึกว่ายี่ห้อคุ้มจังเลย รู้สึกว่าแบบสวยขึ้นรู้สึกว่าการหน้าอกมันแบบมันมามากขึ้นอะไรแบบนี้ แบบเออคนที่ทักเยอะอะไรแบบนี้ ก็นั่นแหละแต่ก็คือไม่เคยรู้สึกเสียดายกับค่ายาคุมอะไร แต่เวลาแบบเป็นไมเกรนแล้วที่จะแบบร่างกายอ่อนแอ ก็เหมือนแบบถ้าเกิดสมมติแบบเอฟเฟคอะไรกับร่างกายแต่เราก็ไม่ได้รู้สึกเสียดายนะ เราก็โอเคเรายอมรับกับผลที่ได้เราก็ไม่ถึงตาย เราก็แบบรับมือกับมันได้ กับสิ่งที่เราจะได้ต่อไปในอนาคตเราก็ยอม”

ไฟ (นามสมมติ) สาวประเภทสอง มหาวิทยาลัยเอกชน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการใช้จ่ายยาฮอร์โมนของนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชนไม่แตกต่างกัน โดยส่วนมากมีรูปแบบการใช้จ่ายยาฮอร์โมนในรูปแบบการรับประทาน รองลงมาคือการฉีด การฝังใต้ผิวหนัง ในส่วนของการใช้จ่ายยาฮอร์โมนรูปแบบการรับประทานพบว่าไม่แตกต่างกัน โดยรับประทานชื่อทางการค้าแอนโดรคว์มากที่สุด รองลงมาคือการรับประทานยาฮอร์โมนชื่อทางการค้าโปรกิโนว่า และยาคุมกำเนิดชนิด 21 เม็ด สำหรับการฉีดพบว่า นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐมีการใช้จ่ายยาฮอร์โมนชื่อทางการค้าโปรลูตอนมากที่สุด รองลงมาเป็นการฉีดชื่อทางการค้าโปรกินอนและชื่อทางการค้าเอสตรา แต่นักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยเอกชนมีการใช้จ่ายยาฮอร์โมนโดยวิธีการฉีดยาฮอร์โมนชื่อทางการค้าโปรกินอนมากที่สุด รองลงมาเป็นการฉีดชื่อทางการค้าโปรลูตอนและชื่อทางการค้าเอสตรา สำหรับการใช้จ่ายยาฮอร์โมนรูปแบบการฝังพบว่าไม่แตกต่างกัน โดยพบการฝังยาฮอร์โมนแบบ 1 แท่งมากที่สุด

ในด้านของระยะเวลาในการใช้จ่ายยาฮอร์โมนพบว่าแตกต่างกัน โดยนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐส่วนมากใช้จ่ายยาฮอร์โมนมาเป็นระยะเวลา 1 - 2 ปี ในส่วนของนักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนมากใช้จ่ายยาฮอร์โมนมาเป็นระยะเวลามากกว่า 4 ปี ในขณะที่เลือกแหล่งข้อมูลเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการใช้จ่ายยาฮอร์โมนไม่แตกต่างกันโดยเลือกศึกษาการใช้จ่ายยาฮอร์โมนจากกลุ่มสาวประเภทสองมากที่สุด รองลงมาคืออินเทอร์เน็ต แพทย์หรือเภสัชกร และเพื่อน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชนวัฒน์ และสืบสกุล (2549) ในเรื่องของแหล่งข้อมูลเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการใช้จ่ายยาฮอร์โมน ที่กล่าวว่า “แหล่งข้อมูลที่สาวประเภทสองส่วนใหญ่เลือกศึกษาคือกลุ่มสาวประเภทสองด้วยกันเอง”

แหล่งที่ได้มาซึ่งยาฮอร์โมนพบว่าไม่แตกต่างกันโดยมีแหล่งที่ได้มาซึ่งยาฮอร์โมนที่นิยมมากที่สุดคือร้านขายยา รองลงมาคืออินเทอร์เน็ตและคลินิก ตามลำดับ ซึ่งค่าใช้จ่ายในการใช้จ่ายยาฮอร์โมนต่อเดือนไม่แตกต่างกัน โดยส่วนมากมีค่าใช้จ่ายในการซื้อยาฮอร์โมนน้อยกว่า 1,000 บาทต่อเดือน ในด้านพฤติกรรมระหว่างการใช้ยาฮอร์โมนพบว่า มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติแตกต่างกันในด้านการสอบถามข้อมูลการใช้ยาฮอร์โมนจากแพทย์หรือเภสัชและมีพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนร่วมกับยารักษาโรค โดยนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยเอกชนมีพฤติกรรมสอบถามข้อมูลการใช้ยาฮอร์โมนจากแพทย์หรือเภสัชและพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนร่วมกับยารักษาโรคมากกว่านักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐ

จากการศึกษาด้านพฤติกรรมจะพบได้ว่านักศึกษาสาวประเภทสองของทั้งสองมหาวิทยาลัย มีพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนโดยเกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพน้อยมาก ซึ่งส่วนใหญ่มักเลือกซื้อจากกลุ่มสาวประเภทสองด้วยกันเอง เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับยาฮอร์โมนสำหรับการใช้ในกลุ่มสาวประเภทสองนั้นมีน้อย ดังนั้นกลุ่มสาวประเภทสองที่มีประสบการณ์การใช้ยาฮอร์โมน จึงเป็นทางเลือกให้แก่นักศึกษาสาวประเภทสองมากกว่า

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562)

สำหรับเหตุผลในการใช้ยาฮอร์โมนพบว่าส่วนมากทั้งมหาวิทยาลัยกำกับรัฐและเอกชนต้องการมีลักษณะภายนอกอย่างเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธวัชวัน และสืบสกุล (2549) ที่กล่าวว่า “เหตุผลที่ทำให้ใช้ยาในกลุ่มฮอร์โมนเพศหญิงส่วนใหญ่เนื่องจากอยากมีลักษณะภายนอกแบบเพศหญิง” เนื่องจากมีแรงจูงใจจากการต้องการให้รูปลักษณ์ภายนอกตรงตามเพศที่ตนเองปรารถนา นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างแตกต่างกันในเหตุการณ์ถูกชักชวนจากคนรอบข้างหรือโฆษณา เนื่องจากเหตุผลในการใช้ยาฮอร์โมนมีปัจจัยภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น โฆษณาของผลิตภัณฑ์ยาฮอร์โมน คนที่ใช้ยาฮอร์โมนนั้น ๆ หรือความเห็นจากคนรอบข้าง ซึ่งมีส่วนในการกระตุ้นความสนใจให้ใช้ยาฮอร์โมนมากขึ้น

การรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางด้านบวกและด้านลบ และผลกระทบจากการใช้ยาฮอร์โมนพบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องของผลกระทบทางด้านจิตใจและเศรษฐกิจสถานะ โดยนักศึกษาสาวประเภทสองในมหาวิทยาลัยกำกับรัฐรู้สึกไม่พึงพอใจและไม่ปลอดภัยจากการใช้ยาฮอร์โมน รวมทั้งรู้สึกว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยาฮอร์โมนเป็นการเพิ่มภาระ แต่นักศึกษาสาวประเภทสองมหาวิทยาลัยเอกชนรู้สึกพึงพอใจจากการใช้ยา รู้สึกคุ้มค่าและยินยอมที่จะจ่ายเพื่อผลลัพธ์ที่ได้ เนื่องจากสาวประเภทสองทั้งสองมหาวิทยาลัยตัดสินใจเลือกใช้ยาฮอร์โมนที่ราคาและประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องผลข้างเคียง และความปลอดภัยก็เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาฮอร์โมนที่ทำให้นักศึกษาสาวประเภทสองของทั้งสองมหาวิทยาลัยรับรู้ผลกระทบที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริการสุขภาพให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มสาวประเภทสองโดยการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาฮอร์โมนหรือพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนอย่างปลอดภัย
2. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริการทางการแพทย์สำหรับสาวประเภทสองให้เข้าถึงสาวประเภทสองทุกกลุ่ม เช่นการประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาสำหรับกลุ่มสาวประเภทสองที่เป็นนักเรียน นักศึกษา หรือหาช่องทางประชาสัมพันธ์ในกลุ่มที่เข้าถึงข้อมูลได้ยาก
3. ดำเนินการร่วมกันกับร้านขายยาให้เป็นแหล่งข้อมูลที่ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณภาพสำหรับสาวประเภทสองและคนข้ามเพศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนของกลุ่มผู้ชายข้ามเพศ
2. ศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาฮอร์โมนในกลุ่มอื่น ๆ เช่น อาชีพที่แตกต่างกัน กลุ่มอายุที่แตกต่างกัน หรือระดับการยอมรับในเพศสภาพที่แตกต่างกัน เป็นต้น

3. ศึกษาแนวทางหรือข้อเสนอแนะการใช้อาฮอร์โมนของสาวประเภทสองในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้บริการในระบบบริการสุขภาพ

บรรณานุกรม

- บุญชัย ณะไพรินทร์. (2560). เป็นตุ๊ดต้องประหาร !!! เปิดประเทศอันตราย แดนรกเพศที่สาม คือชาติดังต่อไปนี้ !?. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก: <http://news.tnews.co.th/contents/361570>.
- ปิยลักษณ์ โพธิ์วรรณ. (2557). คนข้ามเพศ : ตัวตน วัฒนธรรมย่อย และพื้นที่ทางสังคม. สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก: http://www.damrong-journal.su.ac.th/upload/pdf/56_5.pdf
- นฤตม์ ศุภวรรณกุล. (2561). การข้ามเพศ: การเดินทางจากเพศที่สามสู่โลกชายจริงหญิงแท้. สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก: <https://prachatai.com/journal/2018/01/74868>
- นันทชา สำโรง. (2552). ทศนคติของผู้ชมที่มีต่อภาพลักษณ์ของกะเทยที่ปรากฏในสื่อโทรทัศน์ ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.
- ภาสินี พลับบุรีและทีมข่าว New Media PPTV. (2558). เปิด “แทนเจอริน” คลินิกคนข้ามเพศแห่งแรกในประเทศไทย!. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก: <https://www.pptvhd36.com/news/99/19282>.
- ไพศาล ลิขิตปรีชากุล. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). การจัดการข้ามเพศให้เป็น “ความผิดปกติด้านอัตลักษณ์ทางเพศ” คัมภีร์ต่อการทำให้เกิดความรังเกียจต่อคนข้ามเพศหรือไม่?. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก: <http://www.sapaan.org/article/75.htm>.
- ยุวดี. (2557). ความหมายของทรานส์แมน ผู้ชายข้ามเพศ. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก: <https://teen.mthai.com/tomdy/70758.html>.
- ชนวัฒน์ จิตต์วัฒนาและสืบสกุล ปลอดโปร่ง. (2549). การศึกษาระบาดวิทยาของการใช้อาฮอร์โมนเพศในเพศชาย. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2561 เข้าถึงได้จาก: <http://www.pharmacy.mahidol.ac.th/newspdf/specialproject/2549-42.pdf>.
- บุษกร สุริยสาร. (2557). อัตลักษณ์และวิถีทางเพศในประเทศไทย. องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ประจำประเทศไทย กัมพูชา และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว; โครงการส่งเสริมสิทธิความหลากหลาย และความเท่าเทียมในโลกของ การทำงาน (PRIDE). – กรุงเทพฯ: องค์การแรงงานระหว่างประเทศ

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย
ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562)

นฤพนธ์ ตัวงวิเศษ. (2553). ขบวนการเคลื่อนไหวของเกย์ในสังคมไทยภาคปฏิบัติการและกระบวนการ
ทัศน์. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสังคม คณะ
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี.

John Wiley. Health Policy Project, Asia Pacific Transgender Network, United Nations Development Programme. (2015). แนวทางต้นแบบการให้บริการ สุขภาพที่ครอบคลุมแก่บุคคลข้ามเพศ
และชุมชนข้ามเพศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Blueprint for the Provision of Comprehensive
Care for Trans People and Trans Communities). Washington, DC: Futures Group, Health
Policy Project.

MGR Online. (2548). เส้นทางสู่สมัญของ ‘นางงามสาวประเภทสอง’. สืบค้นเมื่อ 8
เมษายน 2561. เข้าถึงได้จาก: <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=948000006783>.